

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

احكام

(آشنایی با احكام)

(ویژه دختران)

سال اوّل دبیرستان

رشته علوم و معارف اسلامی

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

نام کتاب : احکام (آشنایی با احکام) (ویژه دختران) سال اول دبیرستان - ۲۰۳/۳

مؤلف : مجید فولادی

شورای برنامه‌ریزی : محمدمهدی اعتصامی، معصومه بختیاری، حسن جعفریان، مهدی حاجیان، علیرضا دهقان،

محمدرضا حاج‌کاظم شیرازی، نرگس شیرازی، محمود متوسل آرانی و محمدملکی

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۹ - ۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار ۹۲۶۶۰۸۸۳، کد پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب سایت : www.chap.sch.ir

مدیر امور فنی و چاپ : سید احمد حسینی

طراح جلد : طاهره حسن‌زاده

صفحه‌آرا : زهره بهشتی شیرازی

حروفچین : سیده فاطمه طباطبایی

مصحح : فاطمه شریفی، پریسا پژوهی‌باد

امور آماده‌سازی خبر : زینت بهشتی شیرازی

امور فنی رایانه‌ای : پیمان حبیب‌پور، سیده شیوا شیخ‌الاسلامی

ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران : تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش)

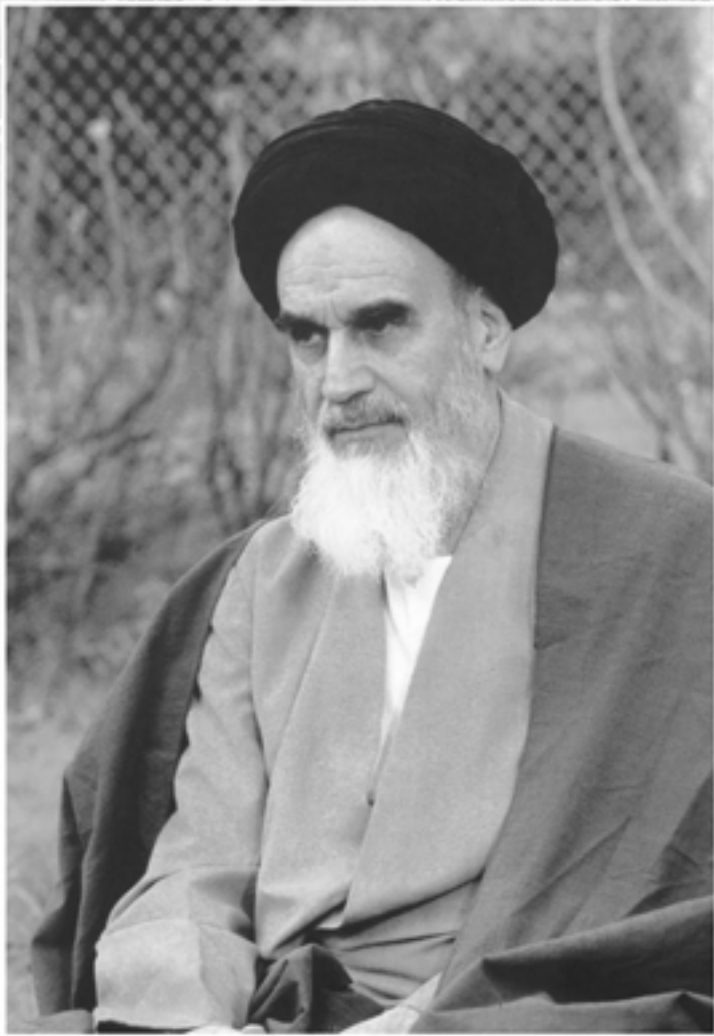
تلفن : ۵ - ۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار : ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی : ۱۳۹ - ۳۷۵۱۵

چاپخانه : شرکت افست «سهامی عام» (www.Offset.ir)

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ اول ۱۳۹۲

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۲۸۷-۵ ISBN 978-964-05-2287-5

یکی از برادران پاسدار می‌گفت: معمولاً امام دو ساعت مانده به اذان صبح بیدار بودند. یک شب امام برای تجدید وضو بیرون آمدند. متوجه من شدند و فرمودند: فلانی! تا جوان هستی قدر بدان و خدا را عبادت کن. لذت عبادت در جوانی است، آدم وقتی پیر می‌شود دلش می‌خواهد عبادت کند، اما حال و توان برایش نیست.

فهرست مطالب

- ۱..... درس اول : جایگاه احکام در اسلام
- ۷..... درس دوم : اجتهاد و تقلید
- ۱۲ ..... درس سوم : واژه شناسی فقهی
- ۱۸ ..... درس چهارم : نظافت و بهداشت در اسلام
- ۲۵ ..... درس پنجم : طهارت معنوی (۱)
- ۳۱ ..... درس ششم : طهارت معنوی (۲)
- ۴۲ ..... درس هفتم : آغاز نماز
- ۴۸ ..... درس هشتم : ارکان و واجبات نماز
- ۵۴ ..... درس نهم : انواع نمازها، نمازهای واجب، نمازهای مستحب
- ۵۹ ..... درس دهم : مسجد و نماز جماعت
- ۶۶ ..... درس یازدهم : روزه
- ۷۲ ..... درس دوازدهم : حج خانه خدا
- ۷۵ ..... درس سیزدهم : خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها در اسلام
- ۸۰ ..... درس چهاردهم : گناهان کبیره، رابطه احکام و اخلاق

بسم الله الرحمن الرحيم

سخنی با دبیران ارجمند

درس احکام یکی از سه شاخه اصلی آموزه‌های دین در کنار اعتقادات و اخلاقیات است
یکی از دروس اصلی رشته علوم و معارف اسلامی است
و یکی از مهم‌ترین اهداف آموزشی این رشته تحصیلی است
دبیر ارجمند احکام!

با توجه به گستردگی مسائل شرعی در موضوعات مختلف فقهی از یکسو و محدودیت
ساعات درسی احکام از سویی دیگر در مجموعه حاضر سعی شده از تمام ظرفیت‌های موجود در بیان
احکام و مسائل مورد نیاز دانش‌آموزان عزیز با همت مضاعف شما استفاده شود
مسائل مهم و کلیدی هر موضوع در متن اصلی درس نهفته شده و برخی دیگر از مطالب
در قالب «تحقیق کنید» و «دقت و تفکر» آمده‌است و در نهایت، موضوعات تکمیلی در قالب
«بیندیشید و پاسخ دهید» در پایان هر درس مطرح شده که لازم است دبیران ارجمند، دانش‌آموزان را در
هر سه جهت هدایت و یاری نمایند تا هدف آموزشی هر درس به آسانی تفهیم و محقق شود
دبیر ارجمند احکام!

مجموعه حاضر، حاصل تلاش گسترده جمعی از فرهیختگان حوزوی و دانشگاهی است که
طی مراحل زیر به نگارش در آمده‌است:

- ۱- تدوین سر فصل‌های آموزشی احکام با توجه به نیاز مقطع تحصیلی اول دبیرستان توسط دفتر تألیف کتاب‌های درسی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش و پرورش
- ۲- نگارش کتاب بر اساس مصوبات با تحقیق و مطالعه گسترده کتب فقهی و آموزشی
- ۳- نقد و بررسی محتوای آموزشی پس از نگارش کتاب در شورای تألیف
- ۴- تدریس آزمایشی در برخی مدارس توسط دبیران مجرب و آموزش دیده و بررسی نقاط قوت و احياناً ضعف کتاب
- ۵- جمع‌بندی دیدگاه‌های مختلف دبیران و دانش‌آموزان، بررسی نهایی و تصحیح کتاب

انتظار می‌رود شما دبیر ارجمند زحمات و تلاش‌های گسترده فوق را در جهت تدریس بهینه با توکل بر خدا؛ و یاری از حضرات اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام به کارگیرید
لازم به ذکر است که کتاب پیش روی شما نسبت به کتب مشابه امتیازات و ویژگی‌های خاصی دارد که تلاش شما را کاربردی‌تر می‌سازد
برخی از آنها عبارت‌اند از:

- ۱- تفکیک کتاب آموزشی دختران و پسران بر اساس نیازهای درسی آنان
- ۲- استفاده از آیات و روایات مرتبط با هر درس و پیوند مسائل شرعی آن درس با آنها
- ۳- آشنایی دانش‌آموزان با جایگاه احکام در مجموعه دین در قالب «برای مطالعه» در پایان

هر درس

- ۴- ارائه فعالیت‌های علمی دانش‌آموزان در خارج از کلاس، در قالب «دقت و تفکر» در

لابه‌لای هر درس

- ۵- آشنا کردن دانش‌آموزان درباره ضرورت ارتباط آنها با مراجع تقلید در قالب «استفتانات»

متعدد و متنوع و آموزش غیر مستقیم این ارتباط

- ۶- رابطه معنادار احکام با دیگر آموزه‌های دین از قبیل اعتقادات، اخلاقیات و فلسفه احکام

- ۷- دسته‌بندی مطالب مهم در قالب جدول‌های مختلف و آسان‌سازی تدریس و تفهیم

مطالب

همچنین در بیان مسائل شرعی سعی شده از آوردن اختلاف فتاوا خودداری شود و در استفتانات از مراجع سعی شده سؤالاتی انتخاب شود که پاسخ آن مورد اتفاق بقیه مراجع عظام نیز باشد

امیدواریم با همت شما دبیر ارجمند، خاطره‌ای خوش از درس احکام در ذهن دانش‌آموزان

نقش بندد و مورد رضایت حضرت حق عزوجل قرار گیرد

موفق و پیروز باشید

سخنی با دانش آموز

دانش آموز عزیز سلام

از اینکه علاقه مند به آشنایی با معارف دین مبین اسلام و عمل نمودن به احکام نورانی آن هستید به شما تبریک می گوئیم

تحصیل در رشته علوم و معارف اسلامی انتخاب شایسته شماسست همان طور که می دانید، هدایت بشریت به جایگاه سعادت و کمال انسانی خواسته تمام انبیای الهی بوده است و احکام نورانی اسلام، بهترین و کامل ترین قوانین است که مسیر کمال و سعادت را به روشنی نشان می دهد

کتابی که در سال جدید در زمینه احکام مطالعه خواهید کرد قسمتی از احکام عملی و انسان ساز اسلام در بخش عبادات است، اما بدیهی است برای دستیابی به جزئیات بیشتر احکام و مسائل مورد نیاز خود علاوه بر مطالعه دقیق و مفید کتاب حاضر، نیازمند رساله مرجع تقلید خود نیز می باشید

درخواست ما از شما دانش آموز عزیز این است که با مطالعه هر درس، پیام آن درس را در ذهن خود مرور کنید، ضمن آنکه «نکات قابل توجه»، «تحقیق و تفکر» و «بیندیشیم و پاسخ دهیم» هر درس را با همراهی دبیر ارجمند احکام یا امام جماعت مدرسه یا مسجد محل سکونت خود پیگیری نموده تا مباحث احکام برای شما کاربردی تر شود و همواره در حافظه شما باقی بماند که نیاز امروز و فردای ما دانستن و عمل نمودن به احکام حیات بخش و سعادت آفرین اسلام است

همواره در زیر سایه پرچم برافراشته اسلام ناب باشید

معلمان محترم، صاحب نظران، دانش آموزان عزیز و اولیای آنان می توانند نظر اصلاحی خود را در باره مطالب

این کتاب از طریق نامه به نشانی تهران - صندوق پستی ۱۵۸۵۵/۳۶۳ - گروه درسی مربوط و یا پیام نگار (Email)

talif@talif.sch.ir ارسال نمایند.

دفترتالیف کتاب های درسی ابتدایی و متوسطه نظری